

گزارش تحلیلی – آماری «فرهیختگان» از رشد ۶۰۰ درصدی سraهای نوآوری در دانشگاه آزاد

شبکهٔ سraهای نوآوری دانشگاه آزاد را بشناسید

فرهیختگان

دانشگاه

چهارشنبه ۱۴۰۴ | شماره ۴۵۹۶ | WWW.FDN.IR

در پنجمین جشنواره «کارمند تراز مکتب شهید حاج قاسم سلیمانی»

دکتر رنجبر به عنوان مدیر تراز مکتب سلیمانی انتخاب شد

دانشجویان دانشگاه تهران با شعار «اعتراض حق ما، انسجام راه ما» با سوءاستفاده‌کنندگان از مطالبات مردم مرزبندی کردند

دانشگاه ایستاده در برابر ادیکالیسم

حال و روز بازار خوب نیست. پایین و بالا شدن نرخ ارز و تغییرات عجیب‌وغریب قیمت طلا هم برای عموم مردم نگرانی ایجاد کرده و هم امکان برنامه‌ریزی و پیش‌بینی آینده‌را برای بسیاری از فعالان اقتصادی سلب کرده است. همین امر هم باعث شد تا در نهایت کسبه بازار تهران صدای اعتراض خودشان را نسبت به شرایط فعلی در قالب اجتماعات اعتراضی به گوش اهالی دولت برسانند. دانشگاه هم نسبت به وضعیت نابسامان اقتصادی کشور در هفته‌های اخیر بی تفاوت نماند و دامنه تجمعات اعتراضی روز دوشنبه اهالی بازار، دیروز به دانشگاه هم رسید. برخی دانشجویان به دنبال سخت‌گیری‌های جدید نسبت به سوانتی‌ها با زمینه‌های صنفی برای اعتراض صف بستند و برخی دیگر هم دغدغه‌های خود را نسبت به آینده کشور ابراز کردند. بررسی‌های «فرهیختگان» نشان می‌دهد بیش از ۱۰ دانشگاه (عمدتاً در تهران) صحنه اعتراضات اقتصادی دانشجویان بوده

است؛ اما در همه دانشگاه‌ها شسکل و شمایل بیان انتقادات یک‌چور نماند. با این حال برخی تلاش کردند با سوءاستفاده از اجتماع دانشجویان شعارهای رادیکالی را مطرح کنند که نه ارتباط و اشاره‌ای با دلایل اصلی شکل‌گیری تجمع داشت و نه مورد استقبال و همراهی همه حاضران قرار گرفت؛ درست شبیه به اتفاقی که عده‌ای تلاش داشتند روز دوشنبه هم در بازار رقم بخورد و کسبه بازار آگاهانه نسبت به آن واکنش نشان دادند. دانشجویان دانشگاه تهران که با فریاد «شعار هر ایرانی؛ توقف گرانی» نزدیک به سرد در تاریخی دانشگاه جمع شده بودند؛ اما در واکنش به تلاش عده‌ای برای تغییر فضای تجمعی که در پی گرانی‌های اخیر برپا شده بود، شعار «اعتراض حق ماست، انسجام راه ماست» و «ما با همیم همیشه، تهران دمشق نمی‌شه» را سر دادند. یکی از دانشجویان این دانشگاه با صدای بلند مطالبه برخورد با مفسدان اقتصادی را از رئیس قوه قضائیه مطالبه می‌کند و خودش را فدایی این آب و خاک معرفی می‌کند.

دانشگاه امریکایی نیز شعار «اتحاد، اتحاد، عامل پیروزی است/ تفرقه، تفرقه، عامل نابودی است» واکنشی بود که دانشجویان نسبت به طرح شعارهای رادیکال فریاد زدند. یکی از دانشجویان حاضر در این تجمع می‌گوید «ما پرچمدار انحلال بانک آینده بودیم و برای مطالبه محاکمه مقصران بانک آینده، لحظه‌ای درنگ نکرده و نمی‌کنیم. صدای کارگران مظلوم و مطالبه‌گر از مسئولان، در روزهای تعیین حذاق دستمزد بودیم؛ اما امروز می‌فهمیم اگر فدای اتحادمان خدشه‌دار شود، دشمن پدر این مملکت را درمی‌آورد. گفتارها منتظرند تا کمترین چندصدایی را از ایران و دانشگاه امریکایی بشنوند.»

با واکنش به‌موقع دانشجویان مسیر رادیکال شدن تجمعات اعتراضی دانشگاه‌ها مسدود شسد. مرزبندی‌ای مهم برای جلوگیری از انحراف و سوء استفاده از طرح مطالبات به حق مردمی که نشان‌دهنده بلوغ سیاسی و هوشیاری فعالان دانشجویی در شرایط خاص امروز ایران است.

دانشگاه آزاد اسلامی؛ از روایت‌گری تا هم‌آفرینی ساخت آینده

محسن محمودزاده - فاطمه نوریان

دیروانه هیئت مؤسسی دانشگاه آزاد اسلامی

در تاریخ هر سرزمینی، نهادهایی هستند که بیش از وسعت فیزیکی یا ظرفیت سازمانی‌شان، نقششان در «روایت ملی» اهمیت دارد. دانشگاه آزاد اسلامی نیز چنین جایگاهی دارد؛ نهاده‌ای که با بیش از یک میلیون دانشجو، میلیون‌ها دانش‌موخته، ده‌ها هزار استاد و کارمند و همچنین صدها واحد در سراسر کشور، یکی از بزرگ‌ترین دانشگاه‌های حضوری جهان است و سهمی نزدیک به نیمی از بار آموزش عالی ایران را بر دوش می‌کشد. با وجود این ابعاد کم‌نظیر، این دانشگاه هنوز آن‌گونه که باید روایت نشده است. در جهانی که رقابت بر سر «تعبیر جامعه» و «تصویر آینده» است، بزرگ‌ترین خطری که یک نهاد ملی را تهدید می‌کند، فقدان روایت نه فقدان عملکرد است.

قهرمانی که در جست‌وجوی مسیر است

دانشگاه آزاد اسلامی، برخلاف تصور برخی، تنها یک شبکه گسترده از ساختمان‌ها و دوره‌های آموزشی نیست. این دانشگاه، گام‌به‌گام و در طول دهه‌ها، محل عبور میلیون‌ها ایرانی بوده است؛ جوانانی از طبقات مختلف که رؤیای تغییر را در ذهن داشتند؛ اما مسیر را نمی‌دانستند. اگر بخواهیم داستان دانشگاه را روایت کنیم، از همین نقطه آغاز می‌شود: قهرمانی که هنوز مسیر روشن خود را نیافته است. این قهرمان می‌تواند چهره هر ایرانی باشد؛ دانش‌آموزی در شهر کوچک، کارمندی در کلان‌شهر، کارآفرینی تازه‌کار، یا خانواده‌ای که در جست‌وجوی آینده‌ای مطمئن‌تر برای فرزندش است. مسئله مشترک آنان نه فقدان استعداد که فقدان جهت است؛ و هر روایتی که بناست آینده دانشگاه را متحول کند، باید از همین نیاز آغاز شود.

دانشگاه در نقش راهنمای ملی

در روایت نوین دانشگاه آزاد اسلامی، این نهاد در جایگاه «راهنما» ظاهر می‌شود: راهنمایی که با تجربه، گستردگی و دسترسی بی‌سابقه خود، کنار قهرمان می‌ایستد و نشان می‌دهد که مسیر ممکن است. دانشگاه آزاد اسلامی، اگر نقش راهنمایی خود را آشکار و معتبر ارائه کند، قهرمان داستان یعنی جوان ایرانی را از مرحله سردرگمی عبور می‌دهد و او را وارد مسیری می‌کند که در آن مهارت، تجربه، شبکه‌سازی و حل مسئله معنا پیدا می‌کند. این جایگاه راهنما، نقطه تمایز دانشگاه آزاد اسلامی از سایر دانشگاه‌هاست؛ زیرا این دانشگاه به‌واسطه حضور در کوچک‌ترین شهرها و پرجمعیت‌ترین مناطق، همواره نزدیک‌ترین نهاد آموزش عالی به زندگی واقعی مردم بوده است.

دعوت به آغاز مسیر آینده

از این نقطه، دعوت دانشگاه آغاز می‌شود: دعوتی که نه در قالب شعار، بلکه با حقیقتی روشن بیان می‌شود: «می‌توانی مسیر آینده‌ات را از همین جا آغاز کنی.» این دعوت زمانی مؤثر خواهد بود که با نقشه‌ای روشن همراه شود. دانشگاه آزاد اسلامی، در روایت جدید خود، نقشه مسیر را ترسیم می‌کند؛ و مسیری که از تشخیص مسئله آغاز و به مهارت، تجربه، پروژه‌های واقعی، و در نهایت به ورود مؤثر به جامعه ختم می‌شود. این نقشه زمانی معتبر خواهد بود که صرفاً بر ساختارهای اداری و آموزشی تکیه نداشته باشد؛ بلکه به نیاز واقعی زندگی جوانان توجه عمیق‌تری داشته باشد.

بهای سکوت در روایت‌سازی

اما اگر این روایت ساخته نشود، پیامدهای آن تنها به حوزه ارتباطات محدود نمی‌ماند. خلأ روایت، همان خلأی است که رسانه و جامعه بلافاصله با برداشت‌های خود پر می‌کنند. سکوت دانشگاه در روایت هویت و نقش ملی خود، به کوچک‌شدن این نهاد در ذهن جامعه می‌انجامد؛ حتی اگر در واقعیت بزرگ‌ترین دانشگاه کشور باشد. در چنین وضعیتی، موفقیت‌ها به چشم نمی‌آیند، مأموریت‌ها فراموش می‌شوند و نقش دانشگاه در آینده‌سازی کشور کم‌فروغ جلوه می‌کند. هزینه فقدان روایت، اگر چه خاموش است، اما عمیق است.

داستان‌هایی که آینده را می‌سازند

در پرده پایدانی این روایت، دانشگاه آزاد اسلامی به نهاد آینده‌ساز بدل می‌شود؛ نه به‌واسطه وسعت خود، بلکه به دلیل داستان‌هایی که می‌تواند بازگو کند. داستان دانشجویی که در دوران تحصیل، کسب‌وکار خود را آغاز کرد؛ دانش‌آموخته‌ای که حل یک چالش شهری را بر عهده گرفت؛ استادی که سال‌ها برای ارتقای علمی و اجتماعی منطقه‌ای کوچک تلاش کرد و خانواده‌ای که دانشگاه را به چشم یک کانون حل مسئله را برعهده دارد، هر دانشگاه دید. این داستان‌ها زمانی قدرت می‌یابند که در قالب یک روایت واحد، شفاف و الهام‌بخش عرضه شوند.

دانشگاه به مثابه زیرساخت ملی توانمندسازی

از نگاه آینده‌پژوهانه، دانشگاه آزاد اسلامی زمانی در موقعیت مطلوب خود قرار می‌گیرد که جامعه آن را نه یک نهاد آموزشی، بلکه یک «زیرساخت ملی» برای توانمندسازی ایرانیان» تلقی کند. در تصویر آینده این دانشگاه، هر واحد دانشگاهی نقش یک کانون حل مسئله را برعهده دارد، هر دانشجو با نقشه‌ای روشن وارد مسیر رشد و توسعه می‌شود، هر استاد در توسعه و پیشرفت محلی نقش‌آفرین است و هر خانواده دانشگاه آزاد اسلامی را به‌عنوان مسیری معتبر برای ساخت آینده می‌بیند. این تصویر، آینده‌ای است که دانشگاه آزاد اسلامی باید برای خود روایت کند.

تصویر آینده دانشگاه آزاد اسلامی

در پایان، هر روایتی برای اثرگذاری نیازمند یک عبارت مختصر، موجز و الهام‌بخش است؛ عبارتی که نه‌عنوان شعار تبلیغاتی، بلکه به‌عنوان خلاصه هویت آینده دانشگاه عمل کند. براساس تحلیل آینده‌پژوهانه و منطق روایت‌سازی، می‌توان برای دانشگاه آزاد اسلامی چنین شعار و تصویر آینده‌ای را پیشنهاد کرد: «دانشگاه آزاد اسلامی؛ مسیر هم‌آفرینی ساخت آینده» دانشگاه آزاد اسلامی نهادی است که در آن هر فرد، در هر شهر ایران، می‌تواند مسیر رشد، مهارت و اثرگذاری خود را با راهنمایی دانشگاه آغاز کند؛ دانشگاهی که به‌عنوان زیرساخت ملی توانمندسازی ایرانیان، مسئله‌های شهرها را حل می‌کند، فرصت‌های واقعی می‌آفریند و امید به آینده را در زندگی میلیون‌ها نفر معنا می‌بخشد. این روایت اگر به‌درستی ساخته و اجرا شود دانشگاه آزاد اسلامی را به جایگاهی می‌رساند که در آن نه‌تنها بزرگ‌ترین، بلکه اثرگذارترین دانشگاه کشور خواهد بود؛ دانشگاهی که آینده ایران را نه در قالب آمار و ارقام، بلکه در قالب داستان‌های واقعی زندگی انسان‌ها معنا می‌کند.